

**Anayasa Mahkemesi tarafından 3308 Sayılı Meslekî Eğitim Kanunu'nda
Yapılan Değişiklik Kararları**

Kanun Karar No	Konusu	R. G. Tarihi	R. G. Sayısı
2004/23	Meslekî Eğitim Kanunu'nun (3308 Sayılı) Geçici 1. Maddesi Birinci Fıkrasının (b) Bendinin (1) Numaralı Alt Bendin Anayasa`ya Aykırı Olduğu Gerekçesi ile İptaline Dair Karar. E. No: 2002/128	27.07.2004	25535
2004/24	Meslekî Eğitim Kanununun (3308 Sayılı) 41. Maddesi 9. Fıkrasının Anayasaya Aykırı Olduğu Gerekçesi ile İptaline Dair Karar. E. No: 2003/72	29.07.2004	25537

MESLEKÎ EĞİTİM KANUNU⁽¹⁾

(Değişik: 29/06/2001-4702 K/22)

KANUN NO : 3308

5.6.1986

Yayımlandığı Resmî Gazete

Tarih : 19/06/1986

KABUL TARİHİ:

Sayı : 19139

Değişiklik Yapan

<u>Kanun No</u>	<u>Tarih</u>	<u>Resmî Gazete Tarihi</u>	<u>Resmî Gazete</u>
3824	25/06/1992	11/07/1992	21281
4306	16/08/1997	18/08/1997	23084
4684	20/06/2001	03/07/2001	24451
4702	29/06/2001	10/07/2001	24458

⁽¹⁾ 29/06/2001 tarih ve 4702 sayılı Kanununun 22. maddesi ile, 3308 sayılı "Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanununun" adı "Meslekî Eğitim Kanunu" olarak değiştirilmiş olup metne işlenmiştir.

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

Amaç

MADDE 1-Bu Kanunun amacı; çırak, kalfa ve ustaların eğitimi ile okullarda ve işletmelerde yapılacak meslekî eğitime ilişkin esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (Değişik: 29/06/2001-4702 K/5 md.) **Bu Kanun, Meslekî Eğitim Kurulunun belirleyeceği mesleklerde, kamu ve özel sektöre ait kurum, kuruluş ve iş yerleri ile meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarındaki eğitim ve öğretimi kapsar.**

Tanımlar

MADDE 3- Bu Kanunda geçen;

a) "Bakanlık", (Değişik: 29/06/2001-4702 K/22); Millî Eğitim Bakanlığını⁽²⁾;

b) "Aday Çırak", çıraklığa başlama yaşını doldurmamış ve çıraklık döneminden önce kendisine işyeri ortamı tanıtılan, sanat ve mesleğin ön bilgileri verilen kişiyi;

c) "Çırak", çıraklık sözleşmesi esaslarına göre bir meslek alanında mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını iş içerisinde geliştirilen kişiyi;

d) (Değişik: 29/06/2001-4702 K/6 md.) "Öğrenci", **işletmelerde, meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarında örgün eğitim görenleri;**

e) "Kalfa", bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını kazanmış ve bu meslekle ilgili iş ve işlemleri ustanın gözetimi altında kabul edilebilir standartlarda yapabilen kişiyi;

f) "Usta", bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını kazanmış ve bunları mal ve hizmet üretiminde iş hayatınca kabul edilebilecek standartlarda uygulayabilen; üretimi planlayabilen; üretim sırasında

---

⁽²⁾ 29/06/2001 tarih ve 4702 sayılı Kanunun 22. maddesi ile, bu kanunda geçen "Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı" ibaresi "Millî Eğitim Bakanlığı" olarak değiştirilmiş olup metne işlenmiştir.

karşılaşılabilecek problemleri çözümleyebilen; düşüncelerini yazılı, sözlü ve resim ile açıklayabilen; üretimle ilgili pratik hesaplamaları yapabilen kişiyi;

g) (Değişik: 29/06/2001-4702 K/6 md.) "Usta Öğretici", **ustalık yeterliğini kazanmış; aday çırak, çırak, kalfa ile meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumları öğrencilerinin iş yerindeki eğitiminden sorumlu, meslekî eğitim tekniklerini bilen ve uygulayan kişiyi;**

h) (Değişik: 29/06/2001-4702 K/6 md.) "**İşletmelerde Meslekî Eğitim**", meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumları öğrencilerinin beceri eğitimlerini işletmelerde, teorik eğitimlerini ise meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarında veya işletme ve kurumlarca tesis edilen eğitim birimlerinde yaptıkları eğitim uygulamalarını;

i) "Fon", (Değişik: 29/06/2001-4702 K/22 md.) "Meslekî Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu"nu⁽¹⁾; **(Bu bend, 20/06/2001-4684 K/10 md. ile 01/01/2002 tarihinden itibaren yürürlükten kaldırılmıştır.)**

j) (Ek: 29/06/2001-4702 K/6 md.) "**Meslekî ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumları**", meslekî ve teknik eğitim alanında, diplomaya götüren orta öğretim kurumları ile belge ve sertifika programlarının uygulandığı her tür ve derecedeki örgün ve yaygın eğitim-öğretim kurumlarını;

k) (Ek: 29/06/2001-4702 K/6 md.) "**Personel**", kamu ve özel kurum, kuruluş ve iş yerlerinde maaş ya da ücret karşılığında çalışan kadrolu veya sözleşmeli elemanlar ile işçileri;

l) (Ek: 29/06/2001-4702 K/6 md.) "**İşletme**", mal ve hizmet üreten kamu ve özel kurum, kuruluş ve iş yerlerini;

m) (Ek: 29/06/2001-4702 K/6 md.) "**Eğitici Personel**", meslekî yeterliğe sahip, öğrencilerin iş yerindeki eğitiminden sorumlu, iş pedagojisi eğitimi almış, meslekî eğitim yöntem ve tekniklerini bilen ve uygulayan veya meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarında atölye, laboratuvar, meslek dersleri öğretmenliği yapabilme yetkisine sahip kişiyi;

⁽¹⁾ 29/06/2001 tarih ve 4702 sayılı Kanununun 22. maddesi ile, bu kanunda geçen "Çıraklık ve Meslekî Eğitim Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu" ibaresi "Meslekî Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu" olarak değiştirilmiş olup metne işlenmiştir.

n) (Ek: 29/06/2001-4702 K/6 md.) “Meslek Alanı”, ortak özelliklere sahip birden fazla meslek dalını içeren; bilgi, beceri, tutum, davranış ve istihdam olanağı sağlayan alanı;

o) (Ek: 29/06/2001-4702 K/6 md.) “Meslek Dalı”, bir meslek alanı içinde yer alan ve belirli konularda uzmanlaşmaya yönelik bilgi, beceri, tutum, davranış gerektiren ve istihdam olanağı sağlayan iş kollarından her birini;

İfade eder.

İKİNCİ KISIM

Kurullar

BİRİNCİ BÖLÜM

Meslekî Eğitim Kurulu⁽¹⁾

(Değişik: 29/06/2001-4702 K/22 md)

Kurul

MADDE 4- (Değişik: 29/06/2001-4702 K/7 md.) Meslekî ve teknik eğitim programlarının uygulandığı her tür ve derecedeki örgün, yaygın ve çıraklık eğitimi, meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumları ile işletmelerde yapılacak meslekî eğitimin; plânlanması, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi konularında kararlar almak ve Bakanlığa görüş bildirmek üzere, Bakanlıkta Meslekî Eğitim Kurulu kurulur. Bu Kurulun kararları Bakanlık ve ilgili meslek kuruluşlarınca yürütülür.

Meslekî Eğitim Kurulu, Bakanlık Müsteşarının başkanlığında;

a) Bakanlığın meslekî eğitimle görevli Müsteşar yardımcıları,

b) İçişleri Bakanlığı Müsteşar yardımcısı,

c) Maliye Bakanlığı Müsteşar yardımcısı,

d) Bayındırlık ve İskân Bakanlığı Müsteşar yardımcısı,

e) Sağlık Bakanlığı Müsteşar yardımcısı,

f) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müsteşar yardımcısı,

⁽¹⁾ 29/06/2001 tarih ve 4702 sayılı Kanununun 22. maddesi ile, bu kanunda geçen “Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu” ibaresi “Meslekî Eğitim Kurulu” olarak değiştirilmiş olup metne işlenmiştir.

- g) Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Müsteşar yardımcısı,
h) Turizm Bakanlığı Müsteşar yardımcısı,
i) Devlet Planlama Teşkilâtı Sosyal Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürü,
j) Bakanlığın, meslekî eğitim ile ilgili genel müdürleri,
k) Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu Başkanı veya üst düzey yetkilisi,
l) Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Başkanı veya üst düzey yetkilisi,
m) En çok işvereni temsil eden İşveren Sendikaları Konfederasyonu Başkanı veya üst düzey yetkilisi,
n) En çok işçiyi temsil eden İşçi Sendikaları Konfederasyonu Başkanı veya üst düzey yetkilisi,
o) Bankalar Birliği Başkanı veya üst düzey yetkilisi,
p) Meslekî eğitim alanında görevlendirilecek Yükseköğretim Kurulu temsilcisi,
r) Türkiye Serbest Muhasebeciler, Serbest Muhasebeci Malî Müşavirler ve Yeminli Malî Müşavirleri Odaları Birliği Başkanı veya üst düzey yetkilisinden,

Oluşur.

Bakanlık, gerekli gördüğü durumlarda, Meslekî Eğitim Kurulu toplantılarına ilgili kurum temsilcilerini de davet eder.

Millî Eğitim Bakanı, gerekli gördüğü durumlarda Meslekî Eğitim Kurulu toplantılarına başkanlık eder. Meslekî Eğitim Kurulunun sekretarya hizmetleri Bakanlıkça yürütülür. Meslekî Eğitim Kurulunun toplantı ve çalışma esasları yönetmelikle düzenlenir.

Görevleri

MADDE 5- Meslekî Eğitim Kurulunun görevleri şunlardır:

- a) Gerek bu Kanun ve gerekse bu Kanuna göre çıkarılacak olan yönetmelik hükümlerinin uygulamasını takip etmek ve değerlendirmesini sağlamak.

b) Muhtelif sektör ve branşta çıraklık eğitimi ile meslek eğitimi konusunda eğitim ihtiyaçlarını tespit etmek ve Bakanlığa bildirmek.

c) (*Değişik: 29/06/2001-4702 K/22*) Meslekî Eğitim⁽¹⁾ programlarının esasları ve süreleri hakkında Bakanlığa görüş bildirmek.

d) Çıraklık ve işletmelerdeki meslekî eğitim (*Değişik: 29/06/2001-4702 K/22*) sınav⁽²⁾ komisyonlarının kurulması ve çalışması ile sınavların yapılış usullerine ilişkin yönetmelik taslaklarını hazırlamak ve Bakanlığa sunmak.

e) Aday çırak, çırak ve işletmelerde meslekî eğitim gören öğrenciler için sözleşme modellerini hazırlamak ve Bakanlığa sunmak.

f) Lüzumu halinde meslekî eğitim ile ilgili konuların incelenmesi için ihtisas komisyonları kurmak.

g) Meslekî eğitimle ilgili Bakanlıkça gönderilecek konuları incelemek ve görüş bildirmek.

h) Bu Kanuna göre yapılacak çıraklık ve işletmelerdeki meslekî eğitimde; uygulama alanına alınacak veya çıkarılacak yer ve meslekleri belirlemek ve Bakanlığa görüş bildirmek.

i) (*Değişik: 29/06/2001-4702 K/22*) İl Meslekî Eğitim Kurullarının⁽³⁾ yıllık çalışma raporlarını değerlendirmek.

j) Teknolojik gelişmelerin ve iş hayatındaki değişmelerin meslek eğitimine etkilerini izlemek ve Bakanlığa bildirmek.

İKİNCİ BÖLÜM

İl Meslekî Eğitim Kurulu

Kurul

MADDE 6- (*Değişik: 29/06/2001-4702 K/8 md.*) **Bu Kanun kapsamında meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumları ile işletmelerde yapılacak meslekî eğitimin plânlanması, geliştirilmesi, değerlendirilmesi**

⁽¹⁾ 29/06/2001 tarih ve 4702 sayılı Kanununun 22. maddesi ile, bu kanunda geçen “Çıraklık ve Meslek Eğitimi” ibaresi “Meslekî Eğitim” olarak değiştirilmiş olup metne işlenmiştir.

⁽²⁾ 29/06/2001 tarih ve 4702 sayılı Kanununun 22. maddesi ile, bu kanunda geçen “imtihan” ibaresi “sınav” olarak değiştirilmiş olup metne işlenmiştir.

⁽³⁾ 29/06/2001 tarih ve 4702 sayılı Kanununun 22. maddesi ile, bu kanunda geçen “İl Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kurulu” ibaresi “İl Meslekî Eğitim Kurulu” olarak değiştirilmiş olup metne işlenmiştir.

konularında karar almak ve valiliğe görüş ve tavsiyelerde bulunmak üzere illerde il meslekî eğitim kurulu kurulur.

İl meslekî eğitim kurulu, il millî eğitim müdürünün başkanlığında;

a) Belediye başkanı veya temsilcisi (Büyük şehirlerde vali tarafından belirlenecek belediye başkanı veya temsilcisi),

b) İl sağlık müdürü veya temsilcisi,

c) İl sanayi ve ticaret müdürü,

d) Esnaf ve sanatkârlar odaları birliği başkanı veya temsilcisi ile meslekî eğitimin yapıldığı mesleklerle ilgili oda yöneticileri arasından Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği Başkanlığınca seçilecek üç üye,

e) İl ticaret odası başkanı veya temsilcisi,

f) İl sanayi odası başkanı veya temsilcisi,

g) Sanayi ve ticaret odalarının ayrı ayrı kurulmadığı yerlerde, il sanayi ve ticaret odası başkanı veya temsilcisi,

h) İlin, meslekî eğitimden sorumlu millî eğitim müdür yardımcısı,

i) Kurulun sekreteryaya görevini yürüten okul müdürü,

j) İlde faaliyet gösteren meslekî ve teknik eğitim okullarından ve kurumlarından birer yönetici,

k) En fazla işçiyi temsil eden konfederasyonun o il için göstereceği işçi sendikaları temsilcisi,

l) Defterdar veya temsilcisi,

m) Türkiye İş Kurumu il müdürü veya temsilcisi,

n) Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı sigorta müdürü veya temsilcisi,

o) En fazla işvereni temsil eden konfederasyonun, o il için göstereceği işveren sendikaları temsilcisinden,

Oluşur.

İl meslekî eğitim kurulu toplantılarına, gerekirse başkanın isteği üzerine ilgili kurum temsilcileri de davet edilir.

İl meslekî eğitim kurulu toplantı ve çalışma esasları yönetmelikle belirlenir.

İl meslekî eğitim kurulunun kararları valinin onayı ile uygulanır. Vali, gerekli gördüğü hallerde il meslekî eğitim kuruluna başkanlık eder.

Görevleri

MADDE 7- İl Meslekî Eğitim Kurulunun görevleri şunlardır:

a) Muhtelif sektör ve branştaki meslekî eğitim ihtiyacını il seviyesinde tespit etmek ve Bakanlığa sunmak.

b) Bakanlıkça gönderilen meslekî eğitim çerçeve programlarının il ihtiyaçlarına göre düzenlenmesi için Bakanlığa görüş bildirmek.

c) Meslekî eğitim uygulamalarında ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümüne yardımcı olmak.

d) Bu Kanun hükümlerinin il seviyesinde eksiksiz yerine getirilmesi için gerekli tedbirleri almak.

e) Meslekî Eğitim konularında valilikçe gönderilecek konuları incelemek ve sonuçlandırmak.

f) İldeki meslekî eğitim uygulamalarını takip etmek ve değerlendirmek. Bu konu ile ilgili yıllık çalışma raporunu hazırlamak ve Bakanlığa sunmak.

Kapsama Alma

MADDE 8- İlin Bakanlıkça Kanun kapsamına alınma kararının yayımı tarihinden itibaren 3 ay içinde "İl Meslekî Eğitim Kurulu" kurulur.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Çıraklık, Kalfalık ve İşletmelerde Meslekî Eğitim

BİRİNCİ BÖLÜM

Çıraklık ve Kalfalık Eğitimi

Aday Çırak

MADDE 9- (Değişik: 16/08/1997-4306 K/8 md.) İlköğretimi⁽¹⁾ bitirmiş olanlar, bir mesleğe hazırlık amacı ile çıraklık dönemine kadar işyerlerinde aday çırak olarak (Değişik: 16/08/1997-4306 K/6 md.) eğitilebilirler⁽²⁾

Çıraklık Şartları

MADDE 10- Çırak olabilmek için aşağıdaki şartlar aranır.

a) (Değişik: 16/08/1997-4306 K/6 md.) 14 yaşını⁽³⁾ doldurmuş olmak, 19 yaşından gün almamış olmak.

b) En az (Değişik: 16/08/1997-4306 K/8 md.) ilköğretim okulu⁽⁴⁾ mezunu olmak.

c) Bünyesi ve sağlık durumu gireceği mesleğin gerektirdiği işleri yapmaya uygun olmak.

(Ek: 29/06/2001-4702 K/9 md.) **Ancak, on dokuz yaşından gün almış olanlardan daha önce çıraklık eğitiminden geçmemiş olanlar, yaşlarına ve eğitim seviyelerine uygun olarak düzenlenecek meslekî eğitim programlarına göre çıraklık eğitimine alınabilir.**

Ağır, tehlikeli veya özellik arz eden mesleklere alınacak çırakların öğrenim ve yaş durumu ilgili kuruluşların görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenir.

Aday Çırak ve Çırakların Statüleri

MADDE 11- Aday çırak ve çırak; öğrenci statüsünde olup, öğrencilik haklarından yararlanır. Bunlar işyerinde çalışan (Değişik: 29/06/2001-4702 K/22 md.) personel⁽¹⁾ sayısına dahil edilmezler.

⁽¹⁾ 16/08/1997 tarih ve 4306 sayılı Kanunun 8. maddesi ile, bu kanunda geçen “ilkokul” ibaresi “ilköğretim” olarak değiştirilmiş olup metne işlenmiştir.

⁽²⁾ 16/08/1997 tarih ve 4306 sayılı Kanunun 6. maddesi ile, bu kanunda geçen “eğitilirler” ibaresi “eğitilebilirler” olarak değiştirilmiş olup metne işlenmiştir.

⁽³⁾ 16/08/1997 tarih ve 4306 sayılı Kanunun 6. maddesi ile, bu kanunda geçen “onüç yaşını” ibaresi “ondört yaşını” olarak değiştirilmiş olup metne işlenmiştir.

⁽⁴⁾ 16/08/1997 tarih ve 4306 sayılı Kanunun 8. maddesi ile, bu kanunda geçen “ilkokul ile ortaokul” ibareleri “ilköğretim okulu” olarak değiştirilmiş olup metne işlenmiştir.

⁽¹⁾ 29/06/2001 tarih ve 4702 sayılı Kanunun 22. maddesi ile, bu kanunda geçen “işçi” ibaresi “personel” olarak değiştirilmiş olup metne işlenmiştir.

Eğitim ve alışma

MADDE 12- (Değişik birinci fıkrası: 29/06/2001-4702 K/10 md.) **Aday ıracak ve ıracaklar, mesleğin özelliğine göre haftada 8 saatten az olmamak üzere, genel ve meslekî eğitim grrleri. Bu eğitime katılmaları için aday ıracak ve ıracak ğrencilere ücretli izin verilir. Mevsime göre özellik arz eden mesleklerde teorik ve pratik eğitim belirli aylarda bloklaştırılmış olarak yapılabilir.**

(Değişik ikinci fıkrası: 29/06/2001-4702 K/10 md.) **Aday ıracak ve ıracaklar, pratik eğitimlerini iş yerlerinde, iş yerindeki eksik kalan pratik eğitimleri ile teorik eğitimlerini meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarında veya Bakanlıkça uygun görülen iş yerlerinin eğitim birimlerinde yapar. Teorik ve pratik eğitim birbirlerini tamamlayacak şekilde plnlanır ve yürütülür.**

Pratik eğitim, hazırlanmış eğitim programlarına göre, işyerinin ve mesleğin özelliklerine uygun olarak usta öğreticinin gözetiminde yapılır. Pratik eğitimde 1475 sayılı İş Kanunu'nun 69.uncu maddesi hükmü göz önünde bulundurulur.

ıracaklık eğitiminin esas ve usulleri yönetmelikle düzenlenir.

Sözleşme Yapılması

MADDE 13- (Değişik birinci fıkrası: 29/06/2001-4702 K/11 md.) **Bu Kanun kapsamında bulunan il ve mesleklerde faaliyet gösteren iş yerleri, Bakanlıkça tespit edilecek illerde ve meslek dallarında on dokuz yaşından gün almamış kişileri ıracaklık sözleşmesi yapmadan alıştıramazlar. Meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarının örgün eğitim programlarından mezun olanlar ve kalfalık belgesi sahipleri bu hükmün dışında tutulur.**

İşyeri sahibi, aday çırağı ve çırağı çalıştırmaya başlamadan önce bunların velisi veya vasisi veya reşit ise kendisi ile yazılı ıracaklık sözleşmesi yapmak zorundadır.

ıracaklık sözleşmesi; çırağın sözleşme süresi içinde reşit olması halinde, çırağın rızasıyla, işyeri sahibinin değişmesi halinde yeni işyeri sahibi aynı mesleği sürdürüyorsa ve rızasıyla devam eder, aynı mesleği srdrmyorsa sözleşme feshedilir. Fesih halinde çırağın önceki çalışmaları geçerli olup; yeni

yapacağı çıraklık sözleşmesi ile çıraklık statüsünü devam ettirerek çıraklık süresini ve eğitimini tamamlar.

(Değişik dördüncü fıkra: 29/06/2001-4702 K/11 md.) **Bu Kanunun uygulandığı yer ve meslek dallarında 818 sayılı Borçlar Kanununun çıraklık sözleşmesine dair hükümleri ile onsekiz yaşını doldurduktan sonra sözleşmesi devam eden çıraklar hakkında 1475 sayılı İş Kanununun, İşçi Sağlığı ve Güvenliği başlıklı beşinci bölümünde yer alan hükümleri dışındaki hükümler uygulanmaz.**

Çıraklığa Başlama ve Çıraklık Süresi

MADDE 14- Çıraklığa bir deneme dönemi ile başlanır. Bu dönem mesleğin özelliğine göre bir aydan az, üç aydan fazla olamaz. Bu süre Bakanlıkça tespit edilir. Deneme döneminden sonra taraflar 10 gün içinde ilgili *(Değişik:29/06/2001-4702 K/22 md.)* meslekî eğitim merkezi⁽¹⁾ müdürlüğüne başvurmadığı takdirde çıraklık sözleşmesi kesinleşir ve bu dönem çıraklık süresinden sayılır. Deneme döneminde ücret ödenir. Aday çıraklıktan çıraklığa geçenler deneme dönemini yapmış sayılırlar.

(Değişik ikinci fıkra: 29/06/2001-4702 K/12 md.) **Meslekler itibariyle çıraklık eğitimine girişte aranan eğitim düzeyi ve çıraklık süresi ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri de alınarak Bakanlıkça en az iki, en çok dört yıl olarak belirlenir. Bu süre kesintisiz olarak devam eder. Yıllık izin dışındaki iki aydan fazla devamsızlıklar çıraklık süresine eklenir.**

(Ek: 29/06/2001-4702 K/12 md.) **Lise ve daha üst düzeyde genel eğitimden sonra çıraklık eğitimine başlayanlar için eğitim süresi, mesleklerindeki çıraklık eğitimi süresinin yarısına kadar kısaltılabilir. Bu sürenin ne kadar kısaltılabileceği, ilgili meslek kuruluşunun teklifi ve Meslekî Eğitim Kurulunun uygun görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenir.**

(Ek: 29/06/2001-4702 K/12 md.) **Ayrıca, meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarında uygulanan örgün eğitim programlarının herhangi bir kademesinden ayrılanlar ile yaygın eğitim programlarını tamamlayarak belge veya sertifika alanlardan, kendi alanlarında çıraklık eğitimine başlayanlar için çıraklık eğitim süresi daha önce aldığı meslekî eğitim**

⁽¹⁾ 29/06/2001 tarih ve 4702 sayılı Kanunun 22. maddesi ile, bu kanunda geçen “Çıraklık Eğitimi Merkezi” ibaresi “Meslekî Eğitim Merkezi” olarak değiştirilmiş olup metne işlenmiştir.

programının içeriği ile devam edeceği ıraklık eğitimi programının içeriği değerlendirilerek Bakanlıkça belirlenir.

Usta ğretici Bulundurma Şartı

MADDE 15- Aday ırak ve çırak almak için işyerinde usta öğretici bulunması Őarttır.

Kalfalık Sınavı

MADDE 16- Kalfa adayının mesleği ile ilgili bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarına iş hayatınca kabul edilebilir seviyede sahip olup olmadığı kalfalık sınavı ile tespit edilir.

ıraklar kabul edilebilir mazeretleri dışında ıraklık eğitimi sũresi sonunda açılacak ilk kalfalık sınavına girmek zorundadırlar.

Sınav komisyonunun teŐkili ile sınavın esasları ve usulleri yönetmelikle dũzenlenir.

Çıraklık sũzleŐmesi ilk kalfalık sınavını izleyen ikinci kalfalık sınavının tamamlanması ile sona erer. SũzleŐmenin sona ermesini takip eden aybaŐından itibaren Bakanlıkça ıraklar için ödenen her tũrlũ sigorta primlerinin ödenmesine son verilir.

Kalfa Unvanı Kullanma ve İŞyeri Değerirme

MADDE 17- Bu Kanuna gũre kalfalık hakkını elde edenlere kalfalık belgesi verilir. Kalfalık belgesi bulunmayanlar kalfa unvanı ile çalışamaz ve çalıştırılmazlar. Bu belgeye sahip olanlar, kalfalık unvanı kullanılmayan işyerlerinde dengi işlerde çalıŐtırılırlar.

507 sayılı Esnaf ve Kũũk Sanatkarlar Kanunu kapsamındaki işyerlerinde çalıŐarak kalfa olanlar en az bir yıl o işyerinde çalıŐırlar.

Bu sũrenin sonunda iŐyerini değerirmek isteyen kalfaya ũ ay önce baŐvurmak kaydıyla, o işyeri çıkma izni verir.

ıkma izni olmadan baŐka işyerleri kalfayı iŐe alamazlar.

Kalfaların iŐten ayrılmalarını gerektiren hususlar yönetmelikle belirlenir.

İKİNCİ BÖLÜM

İşletmelerde Meslek Eğitimi

MADDE 18- *(Değişik: 29/06/2001-4702 K/13 md.)* Yirmi ve daha fazla personel çalıştıran işletmeler, çalıştırdıkları personel sayısının yüzde beşinden az, yüzde onundan fazla olmamak üzere meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumu öğrencilerine beceri eğitimi yaptırır. Öğrenci sayısının tespitinde kesirler tama iblağ olunur.

Deprem, sel ve yangın gibi tabîî afetler sonucu yörede faal durumda kalan işletmelerin eğitim olanakları dikkate alınarak, bu işletmeler için yukarıda belirtilen oranlar, il meslekî eğitim kurulunun teklifi ve Bakanlığın onayı ile değiştirilebilir.

Meslekî eğitim kapsamına alınıp alınmadığına bakılmaksızın yirmiden az personel çalıştıran işletmeler de meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumları öğrencilerine bu Kanunun ilgili hükümlerine göre beceri eğitimi yaptırabilirler.

Vardiya usulü veya mevsimlik olarak faaliyet gösteren işletmelerde eğitim görececek öğrenci sayısının tespitinde gündüz vardiyasında veya faaliyet gösterdiği mevsimde çalışan personel sayısı esas alınır.

Bu Kanun kapsamına giren illerde yirmi ve daha fazla personel çalıştıran işletmeler, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bölge müdürlüklerince her yıl şubat ayı içerisinde il meslekî eğitim kuruluna bildirilir. Beceri eğitimi yaptıracak Türk Silâhlı Kuvvetlerine bağlı işletmeler, Bakanlık ve Millî Savunma Bakanlığınca birlikte belirlenir.

İşletmelerdeki personel sayısının tespitinde her yılın ocak ayı, yaz mevsiminde faaliyet gösteren işletmelerde temmuz ayı esas alınır. Beceri eğitimi uygulamasına da öğretim yılı başında başlanır.

İşletmelerde meslekî eğitim uygulaması kapsamına alınacak iller ve meslekler, Meslekî Eğitim Kurulunun görüşü doğrultusunda Bakanlıkça tespit edilir.

Bu madde kapsamında on ve daha fazla öğrenciye beceri eğitimi yaptıracak işletmeler bu amaçla bir eğitim birimi kurar. Bu birimde, yapılan eğitim için alanında ustalık yeterliğine sahip ve iş pedagojisi eğitimi almış usta öğretici veya eğitici personel görevlendirilir.

Eğitim Programları

MADDE 19- İşletmelerde uygulanacak ağır ve tehlikeli işlerde yapılacak eğitim dahil meslek eğitimi programları Meslekî Eğitim Kurulu'nun görüşü alınarak Bakanlıkça tespit edilir.

Teorik Eğitim

MADDE 20- *(Değişik: 29/06/2001-4702 K/14 md.)* İşletmelerde beceri eğitimi gören öğrencilerin teorik eğitimi, meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarında veya işletmelerin eğitim birimlerinde yapılır. Çalışma saatleri içinde yapılacak teorik eğitim haftada on iki saatten az olamaz. Bu eğitim yoğunlaştırılmak suretiyle de yapılabilir. Teorik eğitim günlerinde öğrenciler ücretli izinli sayılır.

Meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarında ve işletmelerde yapılan meslekî eğitime ilişkin esas ve usuller ile sınavların yapılış şekilleri, Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

İşyeri Şartlarına Uyma

MADDE 21- İşletmelerde beceri eğitimi gören öğrenciler, işyerlerinin şartlarına ve çalışma düzenine uymak zorundadırlar.

Eğitimin devamı

MADDE 22- *(Değişik birinci fıkra: 29/06/2001-4702 K/15 md.)* İşletmelerde grev ve lokavt uygulaması, deprem, yangın ve sel gibi afetler olması halinde meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumu öğrencileri eğitimlerini kendi meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarında sürdürür.

İşletmeler beceri eğitimi başladıktan sonra personel sayısında azalma olması halinde de, eğitime alınan öğrenciler okuldan mezun oluncaya kadar eğitimi devam ettirirler.

Beceri eğitimi yaptırabilecek diğer işletmeler

MADDE 23- Bakanlıkça "İşletmelerde meslek eğitimi" kapsamına alınıp alınmadığını bakılmaksızın (*Değişik: 29/06/2001-4702 K/22 md.*) yirmi ve daha fazla personel⁽¹⁾ çalıştıran işletmelerde, teknik lise ve meslek lisesi öğrencilerine bu Kanunun ilgili hükümlerine göre beceri eğitimi yaptırabilirler.

Meslekî eğitime katılma payı

MADDE 24- Yirmi ve daha fazla personel çalıştıran ve Bakanlıkça işletmelerde meslekî eğitim kapsamına alınan, ancak, beceri eğitimi yaptırmayan işletmeler, beceri eğitimi yaptırması gereken her öğrenci için eğitim süresince her ay 18 yaşını bitirenlere ödenen asgari ücretin 2/3'ü nispetinde fon⁽¹⁾ hesabına para yatırmakla yükümlüdürler.

Meslekî eğitim şartlarına sahip olan işletmelere, Bakanlıkça öğrenci gönderilememesi halinde bu işletmeler, fona⁽²⁾ katılma payı ödemezler.

Bu sayının tespitinde görev ve çalışma statüsüne bakılmaksızın işyerinde 1475 sayılı İş Kanunu'na tabi olarak çalıştırılan personel sayısı dikkate alınır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ücret, Sosyal Güvenlik ve İzin

Ücret ve Sosyal Güvenlik

MADDE 25- Aday çırak, çırak ve işletmelerde meslek eğitimi gören öğrencilere ödenecek ücret ve bu ücretlerdeki artışlar; aday çırak veya çırağın velisi veya vasisi veya kişi reşit ise kendisi; öğrenciler için okul müdürlüğü ile işyeri sahibi arasında Bakanlıkça belirlenen esaslara göre düzenlenecek sözleşme ile tespit edilir. Ancak, işletmelerde meslek eğitimi gören öğrenci,

---

⁽¹⁾ 29/06/2001 tarih ve 4702 sayılı Kanunun 22. maddesi ile, bu kanunda geçen "50 ve daha fazla işçi" ibaresi "yirmi ve daha fazla personel" olarak değiştirilmiş olup metne işlenmiştir.

⁽¹⁾ 20/06/2001 tarih ve 4684 sayılı Kanunun 10. maddesi ile "fon" ibaresi 01/01/2002 tarihinden itibaren "saymanlık" olarak değiştirilmiştir.

⁽²⁾ 20/06/2001 tarih ve 4684 sayılı Kanunun 10. maddesi ile "fona" ibaresi 01/01/2002 tarihinden itibaren yürürlükten kaldırılmıştır.

aday çırak ve çırağa yaşına uygun asgari ücretin % 30'undan aşağı ücret ödenemez.

Aday çırak, çırak ve öğrencinin eğitimi sırasında işyerinin kusuru halinde meydana gelecek iş kazaları ve meslek hastalıklarından işveren sorumludur.

Aday çırak, çırak ve öğrencilere ödenecek ücretler her türlü vergiden müstesnadır.

Aday çırak, çırak ve işletmelerde meslek eğitimi gören öğrencilere sözleşmenin akdedilmesi ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun iş kazaları ve meslek hastalıkları ile hastalık sigortaları hükümleri uygulanır. Sigorta primleri 1475 sayılı İş Kanunu'nun 33'üncü maddesi gereğince bunların yaşına uygun asgari ücretin % 50'si üzerinden Bakanlık bütçesine konulan ödenekle karşılanır.

Aday çırak, çırak ve işletmelerde meslekî eğitim gören öğrenciler hakkında 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 23,24,35 ve 42'nci maddeleri hükümleri uygulanmaz. Ayrıca bunlara aynı Kanuna göre iş göremezlik ödenekleri bağlanacak sürekli iş göremezlik gelirin esas olacak günlük kazançların tespitinde sigorta primine esas tutulan ücret dikkate alınır.

İzin

MADDE 26- Aday çırak, çırak ve işletmelerde meslekî eğitim gören öğrencilere işletmelerce her yıl tatil aylarında bir ay ücretli izin verilir. Ayrıca mazeretleri kabul edilenlere okul müdürlüğünün görüşü alınarak bir aya kadar ücretsiz izin de verilebilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Ustalık

Ustalık eğitimi

MADDE 27- Kalfalık yeterliğini kazanmış olanların meslekî yönden gelişmelerini ve bağımsız işyeri açabilmelerini temin için gerekli yeterlikleri kazandırmak gayesiyle Bakanlıkça ustalık eğitimi kursları düzenlenir.

Bu kursların kapsam ve süreleri Meslekî Eğitim Kurulu'nun görüşü alınarak Bakanlıkça tespit edilir.

Kurslar çalışma saatleri dışında açılır.

Ustalık Sınavı

MADDE 28- a) Ustalık sınavı, adayın, kendi mesleğinde usta olarak çalışabilmesi için gerekli bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını mal ve hizmet üretiminde iş hayatınca kabul edilebilir standartlara göre bağımsız olarak uygulayıp uygulayamadığını ölçmek amacı ile düzenlenir.

Sınavın esas ve usulleri yönetmelikle düzenlenir.

b) (Değişik: 29/06/2001-4702 K/16 md.) Kalfaların, ustalık sınavlarına girebilmesi için mesleklerin özelliğine göre Bakanlıkça belirlenecek süre kadar çalışmış ve ustalık eğitimi kurslarını başarı ile tamamlamış olmaları gerekir.

c) Kalfalık yeterliğini kazanmış olup mesleklerinde en az beş yıl çalışmış olanlar ustalık sınavlarına doğrudan katılabilirler.

Bu sınavları başarı ile tamamlayanlara ustalık belgesi verilir. Ustalık belgesi bulunmayanlar usta unvanı ile çalışamaz ve çalıştırılmazlar.

Meslek lisesi mezunları için ustalık

MADDE 29- (Değişik: 29/06/2001-4702 K/17 md.) **En az üç yıl süreli meslekî ve teknik orta öğretim kurumlarından veya meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarından mezun olanlar, Bakanlıkça düzenlenen ustalık eğitimi kurslarına katılabilecekleri gibi doğrudan da ustalık sınavlarına girebilir.**

Bu kursların kapsam ve süreleri ile sınavların esas ve usulleri Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Ustalık unvanının kullanılmadığı mesleklerde çalışanlara, ustalık belgesinin hak, yetki ve sorumluluklarını taşıyan belge aynı esaslara göre verilir.

Meslekî ve teknik orta öğretim kurumu veya meslekî ve teknik eğitim merkezi mezunlarından, alanlarında Bakanlığa bağlı iki yıllık bir yaygın eğitim kurumundan belge alanlara doğrudan ustalık belgesi verilir.

İşyeri açma

MADDE 30- (Değişik: 29/06/2001-4702 K/18 md.) **Ustalık belgesine sahip olanlar veya bunları işyerlerinde çalıştıranlar bağımsız işyeri açabilir.**

Bu Kanun kapsamına alınan il ve mesleklerde; belediyeler ve işyeri açma izni vermeye yetkili diğer kurum ve kuruluşlar işyeri açacaklardan, meslek odaları ise işyeri sahibi olarak üye kaydı yaptıracaklardan, ustalık belgesi istemek zorundadır.

Bu işyerlerinde alanında meslekî eğitim almış olanlar istihdam edilir. İstihdam edilenlerin almaları gereken eğitimin seviyesi, türü ile halen çalışanların durumu Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

İşyeri sahipleri veya o işyerinde çalışan ustalık belgesi sahipleri, ustalık belgelerini işyerlerine asar.

Ustalık belgesi sahibi olanlar bu haklarını on sekiz yaşını tamamlayana kadar kullanamaz.

Teknik lise mezunları veya meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarının dört yıllık eğitim programlarından mezun olanlara, ustalık belgesinin yetki ve sorumluluklarını taşıyan, mesleklerinde bağımsız İşyeri Açma Belgesi verilir.

Usta öğreticilik

MADDE 31- Ustalık yeterliğini kazanmış olanlar Bakanlıkça açılacak iş pedagojisi kurslarını başarıyla tamamladıkları takdirde kendilerine usta öğreticilik belgesi verilir.

BEŞİNCİ KISIM

Meslekî Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu

Kuruluş

MADDE 32- 1. Örgün, çıraklık ve yaygın eğitim yoluyla meslekî ve teknik eğitimin yaygınlaştırılması, yetiştirilen insan gücünün sayı ve kalite olarak artırılması, çıraklık eğitimi dahil örgün ve yaygın meslekî ve teknik eğitimin

bütün olarak desteklenip geliştirilmesi, meslekî ve teknik alanda iş öncesi ve hizmetiçi eğitim programlarının kamu ve özel bütün işyerlerinde verimliliği artırıcı ilkeler gözetilerek yürütülmesini sağlamak gayesiyle;

Bakanlık emrinde ve Merkez Bankası nezdinde "Meslekî Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu" kurulmuştur.

2. Fonun kaynaklarını;

a) Her yıl Bakanlık bütçesine bu maksatla konulacak ödenek,

b) 27.11.1984 tarihli ve 84/8800 sayılı Kararnamenin Eki Kararla kurulan "Geliştirme ve Destekleme Fonu"ndan Bakanlar Kurulunca bu fon gelirinin % 10'undan az olmamak üzere belirlenecek miktarda yapılacak aktarmalar,

c) Bakanlık bünyesinde bulunan döner sermaye işletmelerinin kârları,

d) Bakanlığa bağlı kurumlarda eğitim öğretimde üretilen malların satışından elde edilen hasılatlar,

e) *(Değişik: 25/06/1992-3824 K/25 md)* **Gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri ile sorumluları tarafından hesaplanan gelir ve kurumlar vergileri üzerinden ayrıca ödenen fon payı hâsılatından, Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenen oranda ayrılacak pay,**

f) 5590 sayılı Ticaret ve Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununa 2567 sayılı Kanunla eklenen ek 3'ncü madde gereğince odalar, borsalar ve birlikler tarafından eğitim gayesiyle bütçelerinden ayrılan payların % 50'si,

g) 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanâtkarlar kanununa 3153 sayılı Kanunla eklenen ek 6.cı madde gereğince, esnaf ve küçük sanâtkar dernekleri, birlikleri, federasyonları ve konfederasyonları tarafından eğitim gayesiyle gayri safi gelirlerinden ayrılan payların % 50'si,

h) 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 44'ncü maddesine göre işçi sendika ve konfederasyonlarınca gelirlerinden eğitim maksadıyla ayrılan payların % 25'i,

i) 2821 sayılı Kanuna göre faaliyette bulunan işveren sendika ve konfederasyonlarının bir önceki yıl aidat gelirlerinin % 5'i nispetinde ayıracakları paylar,

j) 492 sayılı Harçlar Kanununun 108'inci maddesi ile aynı kanuna bağlı (8) sayılı tarifinin VII numaralı pozisyonunda yazılı diploma harçları. Bu harçlar

makbuz karşılığında ödenir. Bunun şeklini ve Fona ödenmesiyle ilgili usul ve esasları düzenlemeye Maliye ve Gümrük Bakanlığı yetkilidir.

(Değişik: 25/06/1992-3824 K/25 md.) **Yukarıda f,g,h,i ve j bentlerinde sorumlu tutulanlar tarafından hesaplanarak ödenmesi gereken fona ait meblağ hakkında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.**

- k) Fonun mal varlığından elde edilen gelirler,
- l) Bağış, yardım ve diğer gelirler,
- Teşkil eder.

Bağış ve yardımlar hariç mükellef veya sorumlularca fona yapılan ödemeler, vergi uygulamasında gider yazılamaz.

3. Fon kaynaklarının kullanımı;

a) Çıraklık, Örgün ve Yaygın Meslekî ve Teknik Öğretim Kurumlarında görevli yönetici, öğretmen,uzman ve kadrolu ve kadrosuz usta öğreticilerin nitelik ve niceliklerinin yükseltilmesi için yurt içi ve yurt dışında eğitilmeleri,

b) Meslekî ve teknik eğitim metotları ve araçlarının araştırılması, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması,

c) Çıraklık, örgün ve yaygın meslekî ve teknik eğitim kurumlarının atölye ve laboratuvarları için makine, araç, takım ve teçhizat satın alınması; gerektiğinde kiralanması, bunların tamir ve bakımı,

d) Çıraklık, örgün ve yaygın meslekî ve teknik eğitim kurumlarında görevli kadrolu ve kadrosuz atölye ve meslek dersi öğretim elamanlarına asli görevi dışında, okulda ve işyerlerinde yapılan eğitimle ilgili normal maaş ve ücretlerine ilave ek ücret ödenmesi,

e) Çıraklık, örgün ve yaygın meslekî ve teknik eğitimle ilgili her türlü yayınların hazırlanması, tercümesi, çoğaltılması, satın alınması ve dağıtılması,

f) Çeşitli mesleklerde çalışmakta olanlara hizmet içinde ve mesleklerinde gelişmeleri için gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılması için Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarında kurslar, seminerler ve eğitim programları düzenlenmesi.

g) İş öncesi eğitimi, yaygın ve çıraklık eğitimi,

h) Çıraklık, meslekî ve teknik eğitim yapan kurumları teşvik,

i) Çıraklık, meslekî ve teknik eğitimin geliştirilmesine yönelik araştırmaların desteklenmesi,

j) Meslekî Eğitim Kurulu ile İl Meslekî Eğitim Kurulu toplantılarına katılan başkan, üye, müşavir üye, sınav ve meslekî ihtisas komisyonu üyelerine yolluk ve huzur hakkı,

k) 3423 sayılı Kanunla kurulan meslekî ve teknik öğretim okulları döner sermayelerinin artırılması,

l) Meslek kurslarından, Bakanlıkça tespit edilen kurslara katılan kursiyerlere, kursa devam ettikleri sürece asgari ücretin % 30'u oranında destekleme yardımı,

m) Bu Kanunla kurulan Meslekî ve Teknik Eğitim Araştırma Geliştirme Merkezi Döner Sermayesine tahsis edilecek sermaye,

Harcamalarında kullanılır.

4. Fondan yapılacak harcamalar, 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanunu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 832 sayılı Sayıştay Kanunu hükümlerine tabi olmadan yapılır.

5. Fonun denetimi; Sayıştay ve Maliye ve Gümrük Bakanlığı ile Bakanlıkça belirlenecek birer üyeden meydana gelecek komisyon tarafından yapılır.

6. Fonun; yönetim, işleyiş ve kullanılma usul ve esasları ile fona ilişkin diğer usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

7. Meslekî Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu;

a) Kurumlar Vergisinden, (iktisadi işletmeler hariç)

b) Yapılacak bağış ve yardımlar nedeniyle Veraset ve İntikal Vergisinden,

c) Yapacağı her türlü muameleler dolayısıyla Damga Vergisinden,

d) Faiz gelirleri, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinden,

Muaftır.

(32. maddenin yukarıdaki şekli, 20/06/2001-4684 K/10 md. ile 01/01/2002 tarihinden itibaren tamamı aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.)

Meslekî Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Faaliyetlerinin

Desteklenmesi

Kuruluş

MADDE 32- a) Çıraklık, meslekî ve teknik eğitimi geliştirme ve yaygınlaştırma hizmet ve faaliyetlerinde kullanılmak üzere;

- 1) Bakanlık bünyesinde bulunan döner sermaye işletmelerinin kârları,**
- 2) Bakanlığa bağlı kurumlarda eğitim öğretimde üretilen malların satışından elde edilen gelirler,**
- 3) Bağış, yardım ve diğer her türlü gelirler,**

Millî Eğitim Bakanlığı Merkez Saymanlık Müdürlüğü hesabına yatırılır. Yatırılan bu tutarlar Maliye Bakanlığınca bir yandan genel bütçeye özel gelir, diğer yandan Bakanlık bütçesinde açılacak tertiplere özel ödenek kaydedilir. Bu suretle ödenek kaydedilen miktarlardan yılı içerisinde harcanmayan tutarları ertesi yıl bütçesine devren özel gelir ve ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

b) Çıraklık, meslekî ve teknik eğitimi geliştirme ve yaygınlaştırma hizmet ve faaliyetlerinde kullanılmak üzere Bakanlık bütçesine özel ödenek kaydedilen bu tutarlar aşağıdaki hizmetlerin yerine getirilmesinde kullanılır:

1) Çıraklık, örgün ve yaygın meslekî ve teknik öğretim kurumlarında görevli yönetici, öğretmen, uzman, kadrolu ve kadrosuz usta öğreticilerin nitelik ve niceliklerinin yükseltilmesi için yurt içinde eğitilmelerinde,

2) Meslekî ve teknik eğitim metotlarının ve araçlarının araştırılması, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasında,

3) Çıraklık, örgün ve yaygın meslekî ve teknik öğretim kurumlarının atölye ve laboratuvarları için makine, araç, takım ve teçhizat alınması; gerektiğinde kiralanması, bunların bakım ve tamirinde,

4) Çıraklık, örgün ve yaygın meslekî ve teknik eğitim kurumlarında görevli kadrolu ve kadrosuz atölye ve meslek dersi öğretim elamanlarına asli görevleri dışında, okulda ve işyerlerinde yapılan eğitimle ilgili normal maaş ve ücretlerine ilave ek ücret ödenmesinde,

5) Çıraklık, örgün ve yaygın meslekî ve teknik eğitimle ilgili her türlü yayınların hazırlanması, tercümesi, çoğaltılması, satın alınması ve dağıtılmasında,

6) Çeşitli mesleklerde çalışmakta olanlara hizmet içinde ve mesleklerinde gelişmeleri için gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılması için Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarında kurslar, seminerler ve eğitim programları düzenlenmesinde,

7) İş öncesi eğitimi, yaygın ve çıraklık eğitiminde,

8) Meslekî Eğitim Kurulu ile İl Meslekî Eğitim Kurulu toplantılarına katılan başkan, üye, müşavir üye, sınav ve meslekî ihtisas komisyonu üyelerine Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine tespit edilecek miktarda verilecek yolluk ve huzur hakkı ödemelerinde,

Çıraklık, meslekî ve teknik eğitimi teşvik

MADDE 33- Bu Kanun kapsamına giren işyerlerinde Kanunda belirtilen sınırlar içerisinde ve Bakanlıkça tespit edilen esas ve ölçülere göre çırak, teknik ve meslek lisesi öğrencilerine beceri eğitimi yaptıran gerçek ve tüzel kişilere Gelir ve Kurumlar Vergilerinden fona ödedikleri meblağın % 50'si teşvik primi olarak fondan iade olunur.

Bakanlar Kurulu bu oranı yükseltmeye ve indirmeye yetkilidir. Bu geri ödemede bir önceki vergilendirme döneminde fona ödenen meblağ esas alınır. **(Bu madde, 20/06/2001-4684 K/10 md. ile 01/01/2002 itibaren yürürlükten kaldırılmıştır.)**

ALTINCI KISIM

Çeşitli Hükümler

Sanayi sitelerinde çıraklık eğitimi kurumları

MADDE 34- Sanayi ve Ticaret Bakanlığı; bakanlıkla koordineli olarak sanayi sitelerinde çıraklık eğitimi kurumlarının yer almasına yardımcı olur.

Denklik

MADDE 35- *(Değişik: 29/06/2001-4702 K/19 md.)* **Kapsamı, şartları ve süresi Bakanlıkça belirlenecek telâfi eğitime katılan ve bu eğitim**

sonunda yapılacak sınavlarda başarılı olan kalfa, usta ve genel lise mezunlarına, bitirdikleri meslek alanının diploması verilir.

Yabancı ülkelerden ve ülkemizdeki meslekî eğitim kuruluşlarından, Bakanlığa bağlı meslekî ve teknik eğitim okulu ve kurumları ile denkliği Bakanlıkça kabul edilen diğer bakanlıklara bağlı okul ve kurumlardan alınmış sertifikalar ve belgeler; çıraklık, kalfalık ve ustalık eğitimine geçişte değerlendirilir.

Denklikle ilgili esas ve usuller Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Eğitim giderleri

MADDE 36-Aday çırak, çırak, kalfa ve işletmelerde meslekî eğitimde kamu ve özel kuruluşlarca yapılan teorik ve pratik eğitim giderleri kendi kurum ve kuruluşlarınca, işyerlerinde yapılan pratik eğitimin giderleri ise işyerlerince karşılanır.

İşyerleri pratik eğitim için eğitim mahalli, sınavlar için sınav ortamı, araç ve gereç hazırlarlar.

Meslek kursları

MADDE 37-Bakanlık, örgün eğitim sisteminden ayrılmış, istihdam için gerekli yeterliklere sahip olmayan kişileri iş hayatında istihdam imkanı olan görevlere hazırlamak amacıyla meslek kursları düzenler. Kurslara katılanlar kursa devam ettikleri sürece bu Kanunun çırak ve öğrencilere verdiği haklardan yararlanırlar.

Bakanlık, kursların düzenlenmesinde ilgili Bakanlık, kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapar.

Geliştirme ve uyum kursları

MADDE 38-Yirmi ve daha fazla personel çalıştıran işletmeler çalıştırdığı personelin işindeki verimini yükseltmek, yeni teknolojilere uyumunu ve mesleklerinde gelişmelerini sağlamak amacıyla çalışma saatleri dışında çeşitli kurslar açarlar ve aynı amaca yönelik diğer kurumlarca açılan kurslara katılmalarını sağlarlar.

İşletmeler; kurs programlarının hazırlanmasında, uygulanmasında ve değerlendirilmesinde Bakanlık, İş ve İşçi Bulma Kurumu ile işbirliği yaparlar. Kursların açılması ve işleyişine ilişkin esas ve usuller yönetmelikle düzenlenir.

Özel eğitim kursları

MADDE 39- Bakanlık, özel eğitime muhtaç kişilere iş hayatında geçerliliği olan görevlere hazırlayıcı özel meslek kursları düzenler. Kursların düzenlenmesinde ve uygulanmasında bu kişilerin ilgi, ihtiyaç ve yetenekleri dikkate alınır.

Kurslara katılanlar kursa devam ettikleri sürece bu Kanunun çırak ve öğrencilere verdiği haklardan yararlanırlar.

Yolluk ve huzur hakkı

MADDE 40- -.Meslekî Eğitim Kurulu ile İl Meslekî Eğitim Kurulu toplantılarına katılan başkan, üye, müşavir üye, sınav ve meslekî ihtisas komisyonu üyelerine kamu ve özel kurumlarda çalışıp çalışmadıklarına bakılmaksızın yolluk ve huzur hakkı ödenir.

Bu ödemelerin miktarı Bakanlıkça tespit edilir ve fondan karşılanır. **(Bu madde, 20/06/2001-4684 K/10 md. ile 01/01/2002 itibaren yürürlükten kaldırılmıştır.)**

Denetleme ve ceza

MADDE 41- *(Değişik birinci fıkra: 29/06/2001-4702 K/20 md.)* **Bu Kanun hükümlerine göre Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarının dışında kamu ve özel kurum ve kuruluşlarında yapılan aday çırak, çırak ve kalfaların eğitimi ile işletmelerde yapılan meslekî eğitim, öğrencilerin bu eğitiminden sorumlu işletmelerin bağlı olduğu oda veya birliklerin temsilcilerinin katılımı ile Bakanlıkça; iş ortamı, sosyal güvenlik, iş güvenliği ve sağlık şartları bakımından ise Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca denetlenir. Denetimle ilgili raporlar valiliğe verilir. Raporlarda belirtilen hususlar valilikçe değerlendirilir ve gereği yapılır.**

Denetlemenin esas ve usulleri bu Bakanlıklarca müştereken çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Bu Kanunun; 9, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 20, 22, 25, 26, 28 ve 30'ncu maddelerindeki yükümlülükleri yerine getirmeyenlere ihtar cezası verilir. İhtarın tebliğinden itibaren 10 gün içinde yükümlülüklerini yerine getirmeyenlerden;

Kanunun;

a) (Değişik: 29/06/2001-4702 K/20 md.) 9, 10, 25, 26 ve 28'nci maddelerine aykırı davrananlara asgari ücretin bir aylık tutarı kadar,

b) (Değişik: 29/06/2001-4702 K/20 md.) 12, 13, 14, 15, 17, 20, 22 ve 30'ncu maddelerine aykırı davrananlar ile sözleşmeyi tek taraflı ve haksız olarak fesheden işletmelere asgari ücretin bir aylık tutarının üçte ikisi kadar,

para cezası verilir.

Bu maddenin (a) ve (b) fıkralarında belirtilen asgari ücret 1475 sayılı İş Kanununun 33'ncü maddesine göre tespit edilen fiil tarihindeki asgari ücrettir.

Fiilin tekrarı halinde bu cezalar iki katına çıkarılır.

Fiilin sürmesi halinde ise meslekten geçici men cezası verilir.

Cezalar mahallin mülki amirince uygulanır.

Verilen para cezalarına karşın cezanın tebliği tarihinden itibaren yedi gün içinde yetkili Sulh Ceza Mahkemesinde itiraz edilebilir.

İtiraz edilmeyen cezalar kesinleşir.

İtiraz, verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz.

Para cezaları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilir.

Bu Kanunun 30'ncu maddesine aykırı olarak açılan işyerleri durumun öğrenilmesinden itibaren İl Meslekî Eğitim Kurulu ile ilgili mercilerin müracaatı üzerine mahallin mülki amirince yedi gün içinde kapatılır.

Meslekî ve Teknik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezi

MADDE 42- Çıraklık, Meslekî ve Teknik Eğitim konularında Bakanlıkça ihtiyaç duyulan planlama, araştırma, geliştirme ve üretim hizmetlerini yapmak veya yaptırmak amacıyla doğrudan merkeze bağlı taşra kuruluşu olarak "Meslekî ve Teknik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezi" kurulmuştur.

Merkezin döner sermaye hizmetleri için başlangıç sermayesi olarak 100 milyon lira tahsis olunur. Bakanlar Kurulu bu sermayeyi artırmaya yetkilidir. Sermaye; "Meslekî Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonu"ndan karşılanır. **(Bu fıkra, 20/06/2001-4684 K/10 md. ile 01/01/2002 tarihinden itibaren yürürlükten kaldırılmıştır.)**

Merkezin kuruluş, yönetim, işleyiş ve döner sermaye hizmetlerine ilişkin hususlar ile merkezde görevlendirilecek personelin nitelik ve çalışma esas ve usulleri tüzükle düzenlenir.

Merkezde sözleşmeli personel çalıştırılabilir. Merkezde görevli sözleşmeli personel dışındaki eğitim-öğretim sınıfı personeli; 2914 sayılı Yükseköğretim Kurulu Personel Kanunundaki esaslara göre Üniversitedeki emsalinin mali haklarından aynen faydalandırılır.

MADDE 43- 3423 sayılı Millî Eğitim Bakanlığına bağlı Meslekî ve Teknik Öğretim Okulları Döner Sermayesi Hakkında Kanunun birinci maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Okulların Döner Sermayelerinin toplamı 5 milyar liraya çıkarılmıştır. Bu miktar Bakanlar Kurulunca 10 katına kadar artırılabilir. Sermaye artırımları Meslekî Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonundan karşılanır. Döner sermaye işletme faaliyetlerinden elde edilecek karın en çok üçte biri, bu karın gerçekleşmesini sağlayan personele katkıları oranında "üretimi teşvik primumu" olarak dağıtılır. Ancak, her personele verilecek primin yıllık tutarı en yüksek asgari ücretin yıllık tutarından fazla olamaz. Primin dağıtım esas ve usulleri çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Meslekî ve teknik eğitim merkezlerinin kuruluşu

EK MADDE 1- (Ek: 29/06/2001-4702 K/21 md.) **Öncelikle, Bakanlıkça belirlenecek küçük yerleşim birimlerinde olmak üzere, meslekî ve teknik eğitim merkezleri kurulur. Bu merkezlerde, meslekî ve teknik eğitim alanında orta öğretim diploması, sertifika ve belge veren programlar uygulanır.**

Meslekî ve teknik eğitim merkezlerinin kurulmasına, eğitim, öğretim, yönetim ve üretim ile ilgili her türlü iş ve işlemlere ilişkin esas ve usuller Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Kaldırılan hükümler

MADDE 44- a) 20.6.1977 tarih ve 2089 sayılı Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu;

b) 17.6.1938 tarih ve 3457 sayılı Sınai Müesseselerde ve Maden Ocaklarında Meslekî Kurslar Açılmasına dair kanun;
Yürürlükten kaldırılmıştır.

Kalfalık ve ustalık belgesi verilmesi

GEÇİCİ MADDE 1.-Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

a) Bakanlıkça tespit edilen meslek dallarında çalışmakta olup, bakanlıkça ilan edilecek tarihten itibaren üç ay içerisinde müracaat edenlerden;

1. 18 yaşını doldurmuş olanlar doğrudan,

2. 16 yaşını doldurmuş olanlar kapsam ve süreleri Bakanlıkça belirlenecek eğitime tabi tutulduktan sonra,

kalfalık sınavına alınırlar. Sınavlarda başarılı olanlara kalfalık belgesi verilir.

3. Kalfalık belgesini almış olup, 22 yaşını doldurmuş olanlara ustalık sınavlarını başarmaları şartı ile ustalık belgesi verilir.

b) 1. Bir işyeri sahibi olan ve bu işyerinde fiilen usta olarak çalışan ve Bakanlıkça ilan edilecek tarihten itibaren üç ay içinde müracaat edenlere;

2. Lise dengi meslekî ve teknik öğretim kurumlarından 1985-1986 öğretim yılı sonuna kadar mezun olanlara;

Doğrudan ustalık belgesi verilir.

Kapsamda olmayan il ve mesleklerde kalfalık ve ustalık belgesi verilmesi,

GEÇİCİ MADDE 2- Kanun kapsamına alınmamış il ve mesleklerin Bakanlıkça kanun kapsamına alınması halinde alınma tarihinden itibaren bu il ve mesleklerde kalfalık ve ustalık belgeleri bu kanunun geçici 1'nci madde hükümlerine göre verilir.

Yapılan uygulamaların geçerliliği

GEÇİCİ MADDE 3- 3457 sayılı Sınai Müesseselerde ve Maden Ocaklarında meslekî kurslar açılmasına dair kanun ile 2089 sayılı Çırak, Kalfa ve

Ustalık Kanununa göre yapılan uygulamalar ve alınmış olan kalfalık ve ustalık belgeleri geçerlidir.

Sigorta primlerinin ödenmeye başlanması

GEÇİCİ MADDE 4-Bu Kanunun 25'inci maddesine göre sigorta primlerinin ödenmesine bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden mali yılbaşından itibaren başlanır. Bu tarihe kadar olan sürede primlerin işyeri sahiplerince ödenmesine devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 5- Bu Kanun gereğince çıkarılacak tüzük ve yönetmelikler kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde çıkarılır.

GEÇİCİ MADDE 6- Bakanlıkça tespit edilecek illerde ve meslek dallarında 1986-1987 öğretim yılında işletmelerde meslekî eğitimin başlatılabilmesi için işletmelerin çalıştırdıkları personel sayısı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bölge Müdürlüğünce 1 Ağustos 1986 tarihine kadar Bakanlığa bildirilir.

GEÇİCİ MADDE 7- 32'nci maddenin 2'nci fıkrasının (e) bendi 1986 yılı kazançlarına uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 8- Bakanlık, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte geçici 1'nci maddedeki şartlara sahip oldukları halde Bakanlıkça ilan edilen tarihlere belge almak için müracaat edemeyenlere 6 (altı) aya kadar ek müracaat süreleri vermeye yetkilidir.

GEÇİCİ MADDE 9-*(Ek: 29/06/2001-4702 K/23 md.)* **Bu Kanunun yayımı tarihinden önce, 3308 sayılı Meslekî Eğitim Kanununun çıraklık eğitimi uygulama kapsamındaki mesleklerde ustalık belgesi sahibi olmadığı halde işyeri açmış olanlara, kapsam ve süresi ilgili meslek kuruluşlarının görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenecek telâfi eğitime katılmaları ve bu eğitim sonundaki sınavlarda başarılı olmaları halinde doğrudan ustalık belgesi verilir. Bu gibilere telâfi eğitimini tamamlamaları için beş yıl süre tanınır.**

Çalıştığı meslek dalı çıraklık eğitimi uygulama kapsamına alınmadan önce meslek odalarının mevzuatına uygun olarak verilmiş

kalfalık ve ustalık belgeleri, mesleğin o ilde kapsama alınmasından sonra Bakanlıkça yeni belgeler ile doğrudan değiştirilir.

GEÇİCİ MADDE 10–(Ek: 29/06/2001-4702 K/23 md.) **Bu Kanun kapsamı dışındaki mesleklerde, meslekî belgelerin verilmesi işlemi, o meslek kapsama alınıncaya kadar ilgili meslek kuruluşlarınca mevzuat doğrultusunda yapılır.**

Yürürlük

MADDE 45- Bu Kanunun;

- a) 32 nci maddesi 1.1.1987 tarihinde,
  - b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde,
- Yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 46- Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.